

El Diacrític | | Actualitzat el 01/04/2025 a les 13:09

El malestar d'una crisi

Article d'Andrea Cervera i Michela Silocchi, de l'àrea de coeducació i prevenció de les violències masclistes i LGTBIQ+fòbiques de la cooperativa La Fera Ferotge | «Continuem educant als infants en estereotips de gènere i en identitats sexistes per a després quan arriben a l'adolescència titllar-los de masclistes» | «Els joves necessiten l'esperança que els hi hem negat com a generació. Són la generació de les crisis: climàtica, democràtica, de l'habitatge, del treball i ara també de la seva pròpia identitat com a homes.

«La noció de crisi en la masculinitat fa referència a la pèrdua de legitimitat i prestigi». Foto de la manifestació del 8M a Vic, l'any 2022. | Sara Blázquez

*Crecí pensando que solo el billete me daría mi respeto.
Que un hombre que no tiene pa' gastar no es un hombre, solo un muñeco.
Que siempre te van a sobrar amigos, y ni se diga mujeres, cuando abundan los diamantes.
Y hoy que brilla más mi cuello que Las Vegas me piden que cambie.*

C. Tangana - CAMBIA!

Estem al davant d'una crisi en la masculinitat hegemònica? Com viuen els homes aquesta potencial crisi? Quins canvis s'estan produint? Se'ls demana des de «fora» (moviments socials) o és un canvi que sorgeix des del si dels moviments d'homes? La noció de crisi en la masculinitat fa referència a la pèrdua de legitimitat i prestigi d'alguns valors associats tradicionalment a ella, com ara la força física i emocional, la potència sexual, la independència o la funció proveïdora i defensiva, entre altres.

Aquesta pèrdua de prestigi es deu, en gran part, a l'impacte de les crítiques dels moviments feministes (especialment en els darrers anys) i la institucionalització (i, per tant, guany de poder) dels seus posicionaments i crítiques. Però també té a veure amb una presa de consciència massiva per part de les dones ciutadanes pel que fa a les violències masclistes. El feminisme, que abans era un discurs de resistència social quasi marginal, en els últims anys ha assolit quotes de representativitat i poder fins ara no vistes.

També hi ha (encara més recentment) una creixent atenció i preocupació cap als malestars masculins. Això es pot evidenciar en l'auge dels espais terapèutics per a homes, com ara els cercles d'homes o bé els espais de reflexió i acompanyament de paternitats. Les institucions públiques també estan bolcant esforços per saber com se senten els homes amb el feminisme. Exemple d'això són les enquestes elaborades el 2022 pel CEO català (Centre d'Estudis d'Opinió) o el CIS (Centro de Investigaciones Sociológicas) l'any 2023 i d'àmbit estatal sobre quina és la seva percepció sobre els avenços del moviment feminista.

Com podem imaginar, aquest tipus de preguntes només poden donar resultats sensacionalistes amb els quals generar una sensació d'alarma social. El 56% d'homes enquestats no estava d'acord amb el feminisme, no obstant això, la notícia que es va difondre era que el 44% dels homes creuen que «s'ha anat tan lluny amb la promoció de la igualtat que ara se'ls discrimina a ells». Aquesta informació, a més a més, hauria d'anar creuada amb les dades de simpatia política, ja que aquest 44% pertany, en gran mesura, a votants de partits de dreta i extrema dreta.

Per altra banda, s'està parlant cada vegada més de les respostes antifeministes en els joves, però aquestes respostes s'emmarquen dins d'un context global de ressorgiment de formes de feixisme per part de la població adulta. De fet, cal que revisem quina mirada estem fent a aquesta «masculinitat hegemònica» i veure on l'observem realment. De la mateixa manera que «ser un home» no significa el mateix segons el context cultural, potser tampoc funcionen les mateixes receptes per a totes les generacions.

Com podem dir-li a un jove de setze anys que la seva funció com a rol proveïdor econòmicament és castradora si molt probablement no tindrà una feina amb un salari digne fins passats molts anys? De fet, continuem educant als infants en estereotips de gènere i en identitats sexistes per a després, quan arriben a l'adolescència, titllar-los de masclistes. Davant d'això, també és comprensible que davant d'aquest discurs prefereixin adscriure's a un argumentari, el de l'extrema dreta, que els diu que poden ser emprenedors i guanyar-se la vida folgadoament si aprenen a ser mascles alfa. Els joves necessiten l'esperança que els hi hem negat com a generació. Són la generació de les crisis: climàtica, democràtica, de l'habitatge, del treball i ara també de la seva pròpia identitat com a homes.

Fent servir la metàfora de Gramsci: en un moment en què les velles masculinitats estan morint (quedant desfasades, obsoletes, inclús censurades), però on les «noves masculinitats» encara no són una proposta de creació sinó més aviat de crítica, es genera una esclatxa; i és entre aquesta esclatxa de models, en aquest clarobscur, per on es colen tots els monstres. I aquests monstres tenen nom concret: Trump, Milei, Abascal, Bolsonaro, però també la manosfera i tots els seus representants: UHBT, Lladós, Roma Gallardo, Jordi Wild, els coach de seducció, les #tradwives, i un llarg etcètera.

La posició antidrets no és un posicionament polític en si mateix, és una resposta en contra d'un moviment que saben imparabile. Des de diferents espais feministes de prevenció de violències masclistes s'estan dedicant molts esforços per abordar eixos de malestar que sorgeixen arran de la sacsejada social vers els mandats de gènere. Una sacsejada que transcendeix el feminisme, i en la qual s'impliquen altres moviments, com la lluita pels drets LGTBIQA+, en concret el col·lectiu trans, i també moviments antiracistes i decolonials que insisteixen a rebutjar les concepcions occidentalistes del gènere i la sexualitat.

Com diu Beatriz Ranea, «potser fa temps que la masculinitat es troba en una crisi crònica, o

potser la mateixa crisi s'ha convertit en un aspecte inherent de la masculinitat dins d'una societat contemporània on tot sembla estar en crisi, llevat de la mateixa crisi». No obstant això, no hem de perdre de vista que el concepte «crisi» significa més aviat «separar per decidir», és a dir, obrir una escletxa per mirar el que hi ha dins. Altres paraules de la mateixa arrel són «crítica» i «criteri». Doncs agafem aquesta arrel i fem-la créixer. Que la crítica que fem vers les masculinitats sigui l'escletxa per la qual entra llum. Que no ens faci por, com a societat, mirar el que ja no serveix i sostenir els malestars que desperta aquest canvi de model.